

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1923

Vragen van het lid **Omtzigt** (CDA) aan de Minister-President over *het feit dat Italië het Stabyliteits-en Groeipact (SGP) niet naleeft en de Europese Commissie die daartegen niet optreedt en de documenten daarover angstvallig geheim houdt* (ingezonden 12 maart 2019).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Financiën), mede namens de Minister-President (ontvangen 18 maart 2019).

Vraag 1

Herinnert u zich dat u eerder in Davos het volgende gezegd heeft: «(d)e Europese Commissie treedt niet voldoende op tegen Italië en legt het land geen boetes op»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Herinnert u zich dat u desgevraagd geen brief aan de Europese Commissie kon overleggen of notulen van een vergadering waar u de laksheid van de Europese Commissie jegens Italië aan de orde gesteld tot dat moment?²

Antwoord 2

In de Kamerbrief van 6 februari 2019 heeft de Minister van Financiën uiteengezet hoe Nederland in Europees verband diverse keren zijn zorgen heeft geuit over de Italiaanse begroting, de Europese Commissie heeft aangespoord tot een kritische opstelling en de Europese Commissie heeft gevraagd om een schriftelijke uitleg van het besluit om geen buitensporigtekortprocedure te openen.³

Vraag 3

Herinnert u zich dat u wel uitleg van de Europese Commissie heeft geëist en heeft gekregen over het besluit om de licht aangepaste begroting van Italië goed te keuren, maar dat de notitie met die uitleg van de Europese Commissie geheim is?

¹ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1643

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1643

³ Beantwoording vragen over de uitspraak van de premier dat de Europese Commissie niet voldoende optreedt tegen Italië, 6 februari 2019 (kenmerk 2019-0000022283)

Antwoord 3

De Europese Commissie heeft, op instigatie van Nederland, op 14 februari 2019 een schriftelijke uitleg verstuurd naar de lidstaten. Gezien het belang dat het kabinet hecht aan transparantie rondom Europese besluitvorming heeft Nederland meerdere keren bij de Europese Commissie aangedrongen om de schriftelijke uitleg openbaar te maken. De Europese Commissie is tot nu toe niet overgegaan tot publicatie van de nota. Om de Tweede Kamer zo volledig mogelijk te informeren, en gezien het intensieve overleg met de Kamer over de Italiaanse begroting in het kader van naleving van het Stabiliteits- en Groei Pact (SGP), heeft het kabinet de Kamer een openbare appreciatie op de toelichting van de Europese Commissie gestuurd en de schriftelijke uitleg van de Europese Commissie ter vertrouwelijke inzage aangeboden.⁴

Vraag 4

Herinnert u zich dat u al in februari antwoordde: «(n)aar oordeel van het kabinet houdt Italië zich daarmee niet aan de regels van het SGP»?

Antwoord 4

Ja. Het doel van het SGP is het realiseren van gezonde overheidsfinanciën in alle lidstaten van de Europese Unie. Dit betekent dat lidstaten geen excessieve publieke schulden of begrotingstekorten hebben. De aangenomen Italiaanse begroting leidt echter niet tot een substantiële verbetering van de gezondheid van de Italiaanse overheidsfinanciën. Zo wordt het hoge publieke schuldenniveau niet substantieel omlaag gebracht en treedt er geen verbetering op in het structureel saldo. Naar oordeel van het kabinet houdt Italië zich daarmee niet aan de regels van het SGP.

Vraag 5

Staat u volledig achter die uitspraak?

Antwoord 5

Ja.

Vraag 6

Onderschrijft u dus de conclusies van de Minister van Financiën, die op basis van de geheime uitleg van de Europese Commissie, tot dezelfde conclusie blijft komen?

Antwoord 6

Het kabinet onderschrijft de conclusies van de brief van de Minister van Financiën inzake de schriftelijke toelichting van de Europese Commissie op het SGP-besluit rond Italië van december 2018.²

Vraag 7

Bent u bereid om formeel via een openbare brief de Europese Commissie te vragen om de toelichtende nota op het besluit openbaar te maken en wel voor de komende Europese Top, bijvoorbeeld middels een beroep op artikel 4(3) van het Unieverdrag?

Antwoord 7

De Minister van Financiën heeft tijdens de Eurogroep van 11 maart 2019 nogmaals aan de Europese Commissie gevraagd om de nota openbaar te maken. Het verzoek formeel via een openbare brief herhalen voegt daar naar oordeel van het kabinet niets aan toe.

Vraag 8

Bent u bereid het niet-naleven van het SGP op de agenda van de Europese Top te zetten?

⁴ Schriftelijke toelichting Europese Commissie op SGP-besluit Italië december 2018. 7 maart 2019 (kenmerk 2019-0000038541)

Antwoord 8

Het kabinet heeft meermaals het niet-naleven van het SGP uitgebreid aan de orde gebracht richting de Europese Commissie en de Raad. Dit is zowel formeel als informeel gebeurd door de Minister van Financiën op daartoe geëigende momenten, zoals recentelijk nog op de Eurogroep van 11 maart 2019, als ook door de Minister-President. De agenda van de Europese Raad wordt door de vaste voorzitter, de heer Tusk, bepaald en niet door de lidstaten.⁵ Bovendien zou plenair bespreken op dit moment weinig bijdragen aan het realiseren van de Nederlandse inzet. Als onderdeel van het reguliere Europees Semester zal op de Europese Raad van 20 en 21 juni 2019 naleving van het SGP in het kader van de landen-specifieke aanbevelingen geagendeerd staan.

Vraag 9

Welke waarde heeft het SGP nog als de Europese Commissie de naleving niet afdwingt bij het land met de grootste staatsschuld van de eurozone?

Antwoord 9

Het doel van het SGP is het waarborgen van gezonde overheidsfinanciën ten behoeve van de stabiliteit en groei in de EU. Dit begint bij de lidstaten zelf die de begrotingsregels horen na te leven. Het kabinet maakt zich hard voor strikte naleving en consequente handhaving van het SGP. Wel kan geconstateerd worden dat het draagvlak in de Raad hiervoor beperkt is en dat de Nederlandse inzet voor een effectief SGP dus niet altijd gerealiseerd kan worden.

Vraag 10

Welke gevolgen heeft het feit dat de Europese Commissie zich niet aan het Stabiliteits- en groeipact houdt, voor uw verwachting of de regels van bankenunie, die nog voltooid moet worden, wel zullen worden nageleefd?

Antwoord 10

De regels voor de bankenunie bevatten gemeenschappelijke regels voor toezicht en resolutie, alsmede voor kapitaaleisen en depositogarantiestelsels. Het is aan de toezichhouders om de regels toe te passen zoals deze zijn afgesproken en het is aan de Europese Commissie om te beoordelen of er bij eventuele maatregelen sprake is van staatssteun en zo ja of het geoorloofde steun is. Er is mede naar aanleiding van verschillende recente casussen geen reden om aan te nemen dat dit niet zal gebeuren.⁶

Vraag 11

Herinnert u zich nog dat het kabinet antwoordde: «daarnaast bestaat er geen direct verband tussen het invoeren van bijvoorbeeld een prepensioenmaatregel en het op enig moment ontvangen van steun via Europees Stabilisatiemechanisme door een lidstaat»?

Antwoord 11

Ja.

Vraag 12

Bestaat er volgens u de mogelijkheid dat Italië steun zal vragen, bijvoorbeeld via het ESM en dat dit direct of indirect veroorzaakt wordt door de herinvoering aldaar van het vroegpensioen op de leeftijd van 63 jaar voor een grote groep mensen en de daarbijhorende verslechtering van het Italiaanse begrotingssaldo?

Antwoord 12

Het vragen van steun aan het ESM door Italië is op dit moment niet aan de orde.

⁵ Annotated draft agenda of the European Council meeting (21 and 22 March 2019): <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5154-2019-INIT/en/pdf>

⁶ Aangangsel Handelingen II, vergaderjaar 2018–2019, nrs. 530, 1217 en 1643. Zie bijvoorbeeld ook: Kamerstukken II, 2016–2017, 21 501-07 nr. 1444 en Aangangsel Handelingen II, vergaderjaar 2016–2017, nr. 2223.

Vraag 13

Kunt u een reactie geven op het artikel «Why Italy's debts are Europe's big problem»?⁷

Antwoord 13

Uit het artikel blijkt dat Europese banken blootstellingen hebben aan Italië, zowel privaats als publiek. Elke blootstelling die een bank aangaat kent risico's. Dat is precies waarom de Nederlandse inzet erop is gericht dat het prudentiële raamwerk risico's zo goed als mogelijk meeweegt.

Vraag 14

Kunt u deze vragen één voor één en voor het debat over de Europese Top volgende week beantwoorden?

Antwoord 14

Ja.

⁷ <https://www.bloomberg.com/graphics/2019-italian-banks>